

MORT I FE

per ENZO BIANCHI

«El món modern ha aconseguit envilir allò que tal vegada sigui absolutament el més difícil d'envilir, perquè té en ell mateix una mena de particular dignitat: la mort», va dir Charles Péguy. [...] Ens trobem en una societat narcisista que intenta transmutar la memòria dels límits i, primer que tot, aquest esdeveniment, la mort, que té el poder d'anihilar tots els deliris d'omnipotència de l'ésser humà.

Tanmateix, aquesta operació anestèsica oblida que ens estem privant de l'element que més ens ajuda a comprendre'ns, que constitueix el *punt neuràlgic* de la vida, l'enigma que, en la seva irreductibilitat, es pot convertir en revelació, pot obrir finestres de sentit sobre la vida i, abans que res, fer sortir les persones de la banalitat i de la mediocritat en què a vegades ens tanquem. «Si l'home es vol comprendre, s'ha de preguntar sobre la mort» (E. Jünger) i ha de deixar que es desplegui la potència escandalosa de l'interrogant que la mort presenta i és. L'oblit de la mort, el seu ocultament, comporten el risc de la deshumanització de la cultura i de la societat. ¿Com no recordar que la presa de consciència de la mort, a través de la visió d'un home mort, després de la presa de consciència de la malaltia i de la vellesa, fou l'element decisiu que marcà l'inici de la via vers la il·luminació de Buda? [...]

El *memento mori* és més actual que mai. I els cristians, que porten en el cor de la seva fe l'esdeveniment de la mort i de la resurrecció del Senyor, tenen com a responsabilitat i diaconia mantenir viva la *memoria mortis* entre els homes. No per cinisme ni per gust per allò que és macabre ni per menyspreu de la vida, sinó per donar pes i densitat a l'existència. De fet, només qui té un motiu per morir, té també motivacions per viure. I només qui aprèn a perdre, a acceptar els límits de l'existència, sap veure la mort com una amiga. A més, la mort de Crist ens ensenya a morir i a viure. No apareix com un fet, com un destí patit, sinó com un acte, com l'esdeveniment culminant de la vida. I apareix vivificada per l'amor, l'amor de Déu per la humanitat. La divina passió d'amor que esdevé passió de sofriment en la mort del Fill per amor.

L'experiència que fem de la mort està unida a la mort de les persones estimades: quan morem, mor també una part de nosaltres mateixos. I si l'amor és allò que dóna sentit a la vida, també ens mena a considerar "evident i lògic" perdre la vida per amor a l'altre. Co-neixem i patim alguna cosa de la mort en la mesura del nostre amor, però la mort és també el que pot posar fi als nostres amors, tallant-los sobtadament i inesperadament. La mort és allò que sentim més estrany i alienant i, ensems, és la nostra propietat més original, tant, que resulta senzillament inhumà l'actual tractament de la mort per a qui ha de morir a l'hospital. Avui, afirma Norbert Elias, morim més higiènicament que en el passat, però també molt més sols.

El cristià, perquè no posa la seva fe en la immortalitat, sinó en la resurrecció de la mort, sap que la seva fe no salta l'esquinçada de la mort, sinó que la travessa; i sap tanmateix que aquesta esquinçada dramàtica és assumida per Déu. Sap, a més, que la mort no és només un fi, sinó també un compliment. I aprèn a viure la mort com a acte en la pregària, concedint temps a Déu, o sigui, vida, en aquesta pregària. Allà és on, en primer lloc, l'*enemiga* mort pot ser viscuda com la vida per a i amb Déu, de manera que es converteixi en *germana*. [...] [La vida és] una lluita sostinguda per la fe en què la mort no té la darrera paraula, sinó Déu mateix i el seu amor, l'amor que a través de la mort introdueix en la vida eterna.